

Ritka élményben volt részesül csütörtökön este azoknak a tv-nézőknek, akik „A XX. század” címmel elhangzott műsorban Mensáros László előadóművészetében gyönyörködhettek. Nagy meglepetés volt ez a műsor,

s noha részletek hangzottak el csupán régebbi előadást-jából, tárgyilagosan megállapítható, hogy mind a művek látszatra kusza, ám valójában roppant céltudatos kiválasztásával, mind póztalan, szuggesztív, az intellektusnak s az érzéseknek egyaránt teret engedő előadómódjával — páratlanul egyedi élményt nyújtott ez a hallatlanul tehetséges fiatal művész.

Megmutatta a többi között, hogy nem csupán megrendítően szép, rangos művekkel — Gorkij, Rilke, Babits, Ady, Radnóti, Vörösmarty alkotásaival —, hanem egy-egy korabeli dokumentummal — a többi között a Magyar Nők Lapja c. képeslap „Az úriház ábécéje” című cikkeknek, Derkovits Gyula 1930-ban készült kérvényének, Bartók levelének tolmácsolásával is roppant élességgel lehet a hallgatók elé rajzolni az adott társadalmat, érzékelteni atmoszféráját, a múlt felháborító tényeit...

D. E.

A felszabadulás előtti Magyarországon csak férfiak mehettek jogi pályára, mert a fenntartott foglalkozások, hivatások közé tartozott. Női ügyész, bíró és ügyvéd felfér hollóként sem volt. E tekintetben hol tartunk ma, a nők egyenjogúságának két évtizede után? A jogi pálya is elnőiesedik? Csongrád megyében jelenleg 15 bírósági fogalmazó közül 12 a nő. S teljes eredményességgel dolgozik már évek óta hét bírónő. A szívük ugyanolyan jó, mint a férfi bíróké és a Magyar Népköztársaság törvényeit is éppen olyan jól alkalmazzák.

A pálya kezdetén

Dr. Salamon Erzsébet két-évi fogalmazói munkakörből éppen most lépett ki a bírói- és ügyészi szakvizsgák után. Bírói kinevezését várva hogyan látja pályáját?

— Szerintem — mondja — nem minden jogvégzett nő és férfi alkalmas erre a pályára, éppen ezért egyéniség, rátermettség és elhivatottság dolgában semmivel sincsenek hátrányosabb helyzetben azok a nők a férfiaknál, akik ezt a pályát választják. Igaz viszont, hogy a nők gyermekkel szülnek és nevelnek, háztartást vezetnek amellett, hogy helytállnak a törvénykezésben is.

A leendő bírónő, dr. Salamon Erzsébet pedig nagyon messziről indult el pályájára. Éveken át egészségügyi dolgozó volt a szegedi I-es kórházban, s onnan került át először a katonai bíróságra jegyzőkönyvvezetőnek. Később a szegedi járásbírószágon, s végül a Csongrád me-

gyei bíróságon dolgozott, közben tanult az egyetemen és doktorált. Özvegy édesanyja mellett csak a maga erejére számíthatott, és természetesen azon munkatársaira, akikől segítséget kapott, hivatásteretét és helytállást tanult.

Kihasznlva a percekét

— Nem voltam kivétel én sem — emlékszik vissza —, nekem is voltak nehéz napjaim, nekieseredéseim, mint azoknak, akik felnőtt fejjel vágnak neki az egyetemi tanulmányoknak. A nap 24 órája nekem is kevés volt. Meg kellett „toldanom” úgy, hogy minden percet kihasználjak. Természetes, hogy a tanulás nem mehetett a napi munkám rovására. Egyik is, másik is egész embert kívánt. A szórakozási alkalmakat kellett erősen csökkenteni, hiszen a szükséges pihenésből nem vehettem el, mert annak a szervezet, az idegrendszer látna volna kárát. Színházban, moziban csak azokat a darabokat és filmeket néztem meg, melyek tényleg megérték az odafigyelést. Szépirodalmi művekből viszont bőven van restanciám. Először vagy újra olvasva sok könyvet kell még kézbe vennem amellet, hogy a szakismeret is állandó továbbfejlesztést igényel. S mi tagadás: 1956 óta nem tudtam nyaralni, üdülni. Az az idő is kellett a tanúshoz.

A kinevezés után

S mindehhez hozzátette dr. Salamon Erzsébet, hogy az ő útja nagyon is tipikus, nincs benne semmi különös. Ez igaz, viszont azokéval azonos, akik szinte erejükön felül vállalnak többet, hogy annak sokszorosát fordíthassák a társadalom javára. Mint bírósági fogalmazó, vé-

gigárta munkájával a polgári és büntető fokozatok lépcsőit, s aztán a Csongrád megyei bíróság titkárságára került, ahol ugyancsak emberek ügyes-bajos dolgait egyengeti. 1959-ben lett párttagjelölt, most pedig a Csongrád megyei igazságügyi szervek pártbizottságának póttagja. S ez újabb feladatot és helytállást jelent, további fokozást abban a munkában, amelyben a főszereplő ugyancsak az ember.

A sok esztendő tanulás után joggal lehetnek dr. Salamon Erzsébetnek tervei, vágyai, ugyanúgy, mint bárkinek. Hangzatos szavak helyett szerényen fogalmaz:

— Kinevezésem után szeretném minél jobb felkészültséggel kezdeni a pályám. Szeretném remélni, hogy ennek sikerében benne lesz majd a többi is; a kelő gyakorlat után.

Első tárgyalását még nem tűzhetette ki, de máris készül rá magabiztosan, s talán kicsit lámpalázzal is, hiszen mindazok szeretettel drukkolnak neki, akik eddig is figyelemmel kísérték határozott útját.

E. F.

Az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság ellenőrzése alatt álló Csongrád, Békés, Bács és Szolnok megyei területeken csaknem hatodára csökkentek már a belvizek. Február első felében kerekken százötvenezer holdat érintett az elemi csapás, jelenleg alig huszonhatezer hold áll víz alatt. Ennek a területnek jó tíz százaléka őszi gabonavetés, mintegy húsz százaléka szántóföld, a többi rét és legelő. A mentési munkákban — a tegnapi jelentések szerint — huszonhat torkolati szivattyútelep és negyvenhét hordozható szivattyú berendezés vesz részt, folytonos üzemeltetésben.

A legtöbb összefüggő belvizek még most is Székkutas község határában található, ahol a Hódmezővásárhelyi Vízgazdálkodási Társulat az érdekelteket termelőszövetkezetek segítségével is igénybe véve apasztja a mezei „tavakat”. Viszonylag jelentős terület van még elárasztva a Csongrád alatti kilencesi réten, Felgyő határában.

ÚJ KÖNYVEK

JÓKAI MÓR: SZABADSÁG A HÓ ALATT

Az orosz—török háború eseményei aktuálissá tették nagy romantikus írónknál a Puskin-téma megírását. A regény, jóllehet a dekabristák történelmi szerepének megértéséről, s az irántuk való őszinte lelkesedéssel tanúskodik, elsősorban az összeesküvés romantikája ragadja meg. Úgy is mondhatnánk: nem az Anyegin

Puskinját, hanem egyoldalúan csak a Cigányokét mutatja, nagyon is vitás környezetben. Valóság és fantázia, reális és romantikus motívumok váltakoznak a regényben. Művészi értékét erősen csökkenti a személynél hiánya, továbbá a változó értékű forrásanyag keveredése. Nem tartozik tehát Jókai legjobb alkotásai közé, mesészővése, fordulatos cselekménye mégis olvasmányossá teszi. (Akadémiai Kiadó.)

JÓKAI MÓR: SZERETVE MIND A VÉRPADIG

Az 1882-ben íródott regény még polgári szemszögből sem nevezhető történelmi regénynek, még kevésbé marxista értékelés szerint. A kuruc kort felelevenítő történetben nem érzni a függetlenségi harc lendületét, inkább végtelenségű hangulat árad belőle. Minden történelmietlensége ellenére igen színes, érdekes olvasmány, ízig-vérig romantikus kalandregény. Sok részlet szépsége, egy-egy novellaszzerű epizódja, valamint mellékfiguráinak elevenessége megóvják a feledéstől. Az olvasónak — aki szereti Jókait — lehetetlen nem éreznie, hogy az író melegen rokonszenvezik a csapongó fantáziával ábrázolt korról, hogy valósággal rajong saját hőseiről és szinte megsiratja őket. Két évvel ezelőtt 23 folytatásban a rádió is műsorára tűzte. (Akadémiai Kiadó.)

Erdősi Mária

Kukoricázás a vetőmaggal

A szegedi járási tanács tavaly október óta már többször is összesítette a hatáskörébe tartozó tsz-ek tavaszi vetőmagigényeit. Azonban — mint Sas Béláné, a vetőmagügylek elnöke elmondotta — újra és újra kellett eddig kezdeni ezt a munkát, mert rendszerint azokból a vetőmagfajtákból van a legtöbb hiány, melyeket keresnek a tsz-ek. Sok a baj a kukoricával. Ennek immár története van.

A tsz-ek hosszú időn át zaklatták a nemesítőket, hogy szegedi tájfajtájú kukoricákat adjanak nekik. Így született meg a Szege-di-71-es. Ebből a tájfajtából tavaly már jóval több mint 100 ezer holdra való vetőmagot állítottak elő. S most éppen a szegedi tájban levő tsz-ek nem kaphatnak belőle. 446 mázsát igényeltek az Sz-71-esből, és mindössze 50 mázsát jutattak nekik. Ellenben a tájban alig ismert, itt egyáltalán nem honos Mv-59-es kukoricából csak 7 mázsza igény futott be és erre a semmiségre 347 mázsát utaltak ki azzal a jelszóval, hogy ez van.

Ezek szerint alig volt értelme annak a sok fáradságos munkának, melyet a vetőmagügylek összegyűjtésére fordított eddig a járási tanács mezőgazdasági osztálya. A bosszantó dolgoknak valóságos láncolatuk van. Az Mv-59-es közepényesidejű kukoricát például szeretik a szegedi táj gazdaságaiban is. Kértek is belőle 418 mázsát, és most — tessék, nem tessék — 278 mázsán kell majd osztozniuk. Viszont nagyon bőséges az ellátás az Mv-1-es és az Mv-40-es kukoricákból. Csak az a baj, hogy ezeket sok tszben nem szeretik.

A káosz, ami a kukoricavetőmag körül van, már korántsem mai keletű. Régén viaskodnak a gazdaságvezetők, hogy adják nekik a hibridüzemek, amely fajta a saját viszonyaik között a legjobbnak bizonyult eddig. A reménység mindig

megvan, hogy jövőre rendbe lesz az a dolog is. Azután valami láthatatlan kéz mindig összehozza. Ezek után lehet-e teljes mértékben a tsz-ekre hátrítani a felelősséget, ha kisebb a kukoricatermés, mint amekkorát vártunk?

Kevés a zab-vetőmag is. Pedig mindössze 414 mázsát kértek a tsz-ek, s 270-et kaptak. Egyetlen a tavaszi árpa, melyből a mutatózó igényeket már ki tudták elégíteni.

Sok a panasz a lucerna-vetőmag ellátására is. Erre azonban magyarázatot ad az, hogy a korábbi emlékeztetés egérkárok és a tavalyi belvizek elpusztították a lucernatelepítések jó részét. Emiatt országosan is csak egy kis hányadát tudták betakarítani a szokásos termésnek.

A burgonya vetésideje 3-4 hét múlva elérkezik. E tekintetben azonban nyugodtak a tsz-ek. Oktatka a korábbi évek kálváriáiból, s a háztájiakkal kooperálva törekedtek az önállóságra. Bizonyos, hogy hasonló, önellátó módszerrel lehet csak a jövőben megoldani a szöszösbükköny- és a somkórómag-ellátás problémáját is. Ezek a magok is immár évek óta szerepelnek a hiánycikkek listáján.

Helyenként gondot okoz, hogy nincs elegendő szöszösbükköny- és a somkórómag-ellátás problémáját is. Ezek a magok is immár évek óta szerepelnek a hiánycikkek listáján. Helyenként gondot okoz, hogy nincs elegendő szöszösbükköny- és a somkórómag-ellátás problémáját is. Ezek a magok is immár évek óta szerepelnek a hiánycikkek listáján.

Csepri József

A pamutfonástól a szövés nélküli textíliáig

Az első magyar textilmérnök „csodálatos” fonógépének fogadtatását örökölte meg az 1789-ben megjelent „Hadi és más nevezetes történetek” első szakasza. Báró Vay Miklós szabadalma, a pamutfonó malom három különböző malmot foglalt magába és nagy feltűnést keltett a feltaláló kijelentésével együtt, amely szerint a lap szavait idézve: „...egyszerre lehet két s hárommal szál fonalat ezer hármas malmon fonni, és amit e nélkül húsz ezer embernek kellene dolgozni, azt húsz személy azon idő alatt, ezen malomban bűszöletesen elvégezheti, gyermekek is emberszerűen tehetnek ezen malom mellett”.

Vay Miklós báró érdemét az akkori uralkodó is elismerte, erről a lap így ír: „Az érdem megjutalmazására kész Fejedelem a fenn megnevezett Báró Úrnak, s még a törvény, vagy maga szabad rendelkezése szerint való örökösének is, ezen malomra nézve, másokat kirekesztő szabadságot engedett tíz esztendőre, a patvarkodók ellen kiadott oly fenyegetéssel, hogy ki a Magyar és Német örökös birodalmakban hasonló készletű malmot csináltatna s azzal keresked-

ne, azon kívül, hogy malmát elveszti, még háromszáz aranyat kénytelenítették fizetni”.

A hivatalos elismerés mellett tesszük még a lap megállapítását is, amely a következő hangjának adott kifejezést. A pamutfonó malom látására „...lehetetlen, hogy ne világozódjanak a már valamit látó, de még sokkal többet kíváncsi szemek”.

S a látnoki szavak nyomán elindult hódító útjára a fonómalom, elfoglalta a rokka helyét, de aztán ő sem kerülhetett el sorsát, a nyughatatlan emberi elme időnként változtatott rajta valamit, hol külsején, hol szerkezetén...

És lám, még kétszáz évet sem adott neki, most már nélkülül, a legelső és legfontosabb technikai művet, a fonás elhagyásával akár még újabbat alkotni.

A Könnyűipari Tervező Intézetben megkezdtek az első fonás és szövés nélküli textíliát készítő gyár tervezését. Magyar tudomány alapján készült szerkezettel, külföldi gyanta felhasználásával, ragasztási eljárásal-

lították elő a konfekcióipar számára, ahol bélesanyagnak használják. Az eddigi biztató hazai kísérletek alapján tervezik az új gyárat, negyeddolgozó beruházást igényel, mint egy fonó, szövőgéppel felszerelt üzem és évenként 3-4 millió méter anyagot bocsát a feldolgozóipar rendelkezésére.

Erdősi Mária

Az én kis feleségem Új film

Öt kegyetlen humorú történetet tartalmaz ez az olasz film; mind a férfiak és a nők kapcsolatairól szól. Mindkét nem megkapja benne a magját, de a kritika zöme a férfiaknak jut. A nők ebben a filmben egyszerűbbek mint a férfiak, s mint amilyenek, azt hiszem, a valóságban is: mindössze „boldogok” akarnak lenni. A férfiak is akarják ezt persze, de ezenkívül még rengeteg más dolgot is akarnak: pénzt, minél többet, autót, minél drágábbat, s ha lehet és ha tudnak, függetlenedni a feleségtől. Legalább néhány napra vagy néhány órára...

A film rendkívül groteszk, fejtejtőre állított és a maguk bizarrságában is feszült helyzetekkel mutatja be a nőket és a férfiaknak ezt a fajta kapcsolatát. Az egyik filmben például a férj le akarja lőni felesége kanári madarát, mert nem bírja elviselni, hogy az asszony állandóan velük foglalkozik. Terve azonban nem sikerül; madarak helyett az asszonyt lövi le. A másik filmben a feleségtől ellopják férje vadonatúj Jaguar autóját. A férjet csak a kocsi érdekli, nem törődik azzal, hogy közben a felesége megcsalta.

És így tovább. S még nem is ezek a legbolondabb történetek. A páma A feleségem című rövidfilmnek jut, amelyben a szatíra a legélesebb és a magánélet keretei között kitérve társadalmi kérdéseket is érint. S talán ebben a filmben a legjobb, lelegeleveníbb a két főszereplő, a gyönyörű Silvana Mangano és a nagy komédiás, Alberto Sordi játéka. Mind az öt filmben ők játszóak a főszerepeket, s mind az ötben bizonyítják, milyen kiváló jellemábrázolók.

A filmek rendezői — Tinto Brass, Mauro Bolognini és a többiek — kiváló érzékkel vitték vászonra a nem túlságosan nagyigényű, de végig jól szórakoztató és némi tanulsággal is rendelkező történeteket.

R. E.

O. L.

Az árvízi színész

Az 1879-es pusztító szegedi nagyárvíz szomorú esztendejében történt Deréki Antalról, a magyar színészet jeles alakjáról.

A tragikus esztendőben a romokban heverő város, és régi, rozoga színházában októberben megkezdődtek az előadások. Aradi Gerő színiigazgatója alatt. A műsoron új darabként szerepelt Váradi Antal Az eredenő bűn című drámája.

A témát mondanivalója tette időszívé. A darab

egyik főszereplője, egy mérnök, ugyanis az éj leple alatt átszakítja a védőgátat és saját anyagi érdekeiből a vizet más földjére zúdítja.

A szegediek ebben célzást láttak saját anyagi érdekeiből a vizet más földjére zúdítja. A szegediek ebben célzást láttak saját anyagi érdekeiből a vizet más földjére zúdítja. A szegediek ebben célzást láttak saját anyagi érdekeiből a vizet más földjére zúdítja.

maft a nézőtérén, hogy a legnagyobb botránytól lehetett tartani.

A nézők felugráltak, öblöbészorított kézzel hadonásztak, kiabáltak: „Agyon köll ütni a gazembert!”

Az előadás végén a színházi öltöző egyetlen kijárójánál bosszút lihegő, hatalmas tömeg verődött össze.

A megrémült igazgató kénytelen volt rendőri segítséget igénybe venni a művész testi épsége érdekében.